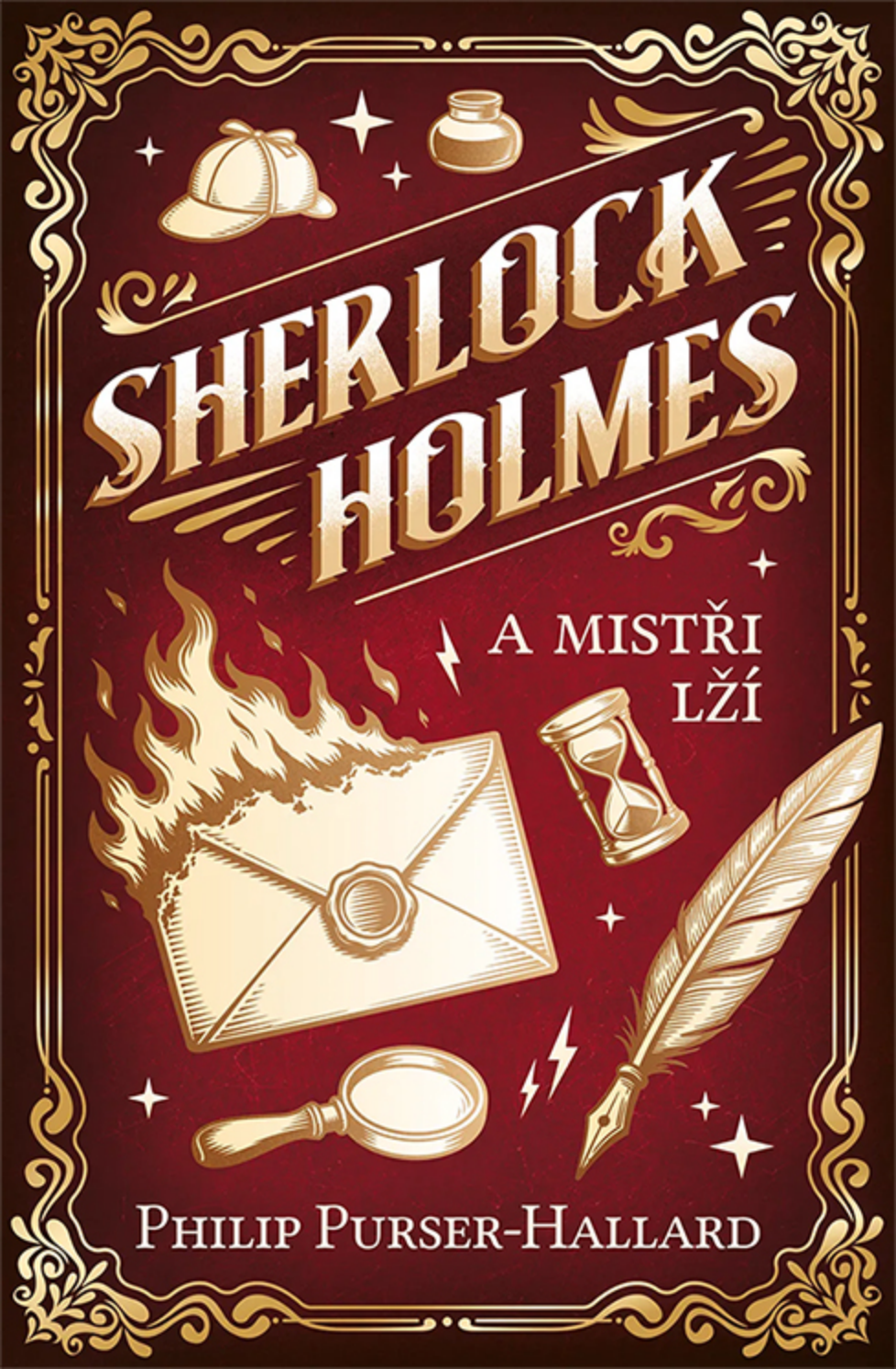

SHERLOCK HOLMES
A MISTŘI LŽÍ
PHILIP PURSER-HALLARD

SHERLOCK HOLMES A MISTŘI LŽÍ

Copyright © 2022 Philip Purser-Hallard
published by arrangement with Titan Publishing Group Ltd.

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Lenka Lichtenberg, 2026
Cover © Martin Kopecký, 2026
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-8547-6 (pdf)

PHILIP PURSER-HALLARD

SHERLOCK HOLMES A MISTŘI LŽÍ

přeložila Lenka Lichtenberg

VENDETA

Vážený pane,

přiložené dokumenty pocházejí z pozůstalosti našeho zesnulého klienta, doktora Johna H. Watsona. Můj kolega, pan Swynge, je uspořádal toliko za účelem větší přehlednosti, po obsahové stránce do nich však nikterak nezasahoval.

Dovolujeme si Vás požádat o neodkladné posouzení jejich pravosti a významu. Považujeme za svou profesní povinnost uvědomit správce literární pozůstalosti o tom, za jakých okolností mohou být tyto texty, stejně jako ostatní dosud nepublikované rukopisy, které se v době úmrtí našeho klienta nacházely v jeho vlastnictví, legálně zpřístupněny veřejnosti. V tomto případě však váháme, jak nejlépe této povinnosti dostát, a proto s vděčností uvítáme Váš odborný názor.

Citlivá povaha vyprávění, které se dotýká skandálů a provinění sahajících až do nejvyšších kruhů britské vlády, je patrná již na první pohled; to však není jediný důvod naší zdrženlivosti. Při podrobném pročítání se ukázalo, že se podání příběhu výrazně odlišuje od ostatních doktorových pamětí z doby jeho pobytu v Baker Street. Důvody našeho znepokojení Vám budou nepochybně zřejmé.

Materiály hovoří samy za sebe. Jsme přesvědčeni, že si na celou záležitost učiníte vlastní úsudek, a do té doby vyčkáme na vaše vyjádření.

J. M. Bodley, právník
Swynge, Bodley & Synové, advokáti

ZPRÁVA PRO
SHERLOCKA HOLMESE

Holmesi,
buďte tak laskav a ihned se za mnou dostavte
do Diogenova klubu.

Loomborough

◆

ZPRÁVA PRO
DOKTORA JOHNA H. WATSONA

Šel jsem do Diogena. Nechoďte za mnou. Až se
vrátím, povím Vám, co dělat. S. H.

◆

ZPRÁVA PRO
INSPEKTORA STANLEYHO HOPKINSE

Hopkinsi, prosím Vás, okamžitě přijďte.
Musím s Vámi něco naléhavého probrat.
Watson

◆

„Naprosto s vámi souhlasím, Watsone," prolomil konečně mlčení můj přítel Sherlock Holmes. „Generál Gordon by si takové pochybnosti rozhodně nepřipouštěl. Vřele by uvítal vše, co by napomohlo zachování míru mezi zeměmi, které miloval, a o budoucnost by si příliš starostí nedělal."

S povzdechem jsem odložil noviny. „Holmesi, neřekl jsem ani slovo. Jak je tedy možné, že jste dokázal vytušit mé skryté myšlenky, a dokonce mi je i odsouhlasit?" namítl jsem. „Ne, počkejte!" Zdvihl jsem ruku, abych ho zarazil dříve, než stačil odpovědět. „Znám vaše metody. Schválně, zda dokážu vystopovat váš myšlenkový postup." Holmes se usmál a vlídně mi pokynul dýmkou na znamení souhlasu.

Tohoto teplého letního rána jsme seděli v našem příbytku na Baker Street a lehký vánek pronikal dovnitř otevřenými okny. Shodli jsme se, že dáme přednost sytému, byť poněkud pestřejšímu pachu velkoměsta před dusnou atmosférou uzavřené místnosti, v níž navíc Holmes zkoušel novou tabákovou směs vlastní výroby, jejíž pronikavá vůně po růžích mi připomínala turecké cukrovinky.

Přiznávám, že při četbě *Timesů* jsem se na okamžik zamyslel, a tím, zdá se, podnítil Holmese k další ukázce jeho umění číst myšlenky druhých – oblíbené zábavě v obdobích, kdy neměl po ruce žádný závažný případ, jenž by dokázal zaměstnat jeho mimořádný intelekt.

„Noviny máte již přečtené, Holmesi, a jistě vám neuniklo, že jsem právě dospěl na stránku s článkem o rozšíření našich držav v Hongkongu," řekl jsem. Autor uvádí, že naši diplomaté nedávno podepsali smlouvu o pronájmu dalšího území na čínské pevnině,

od níž si slibovali zajištění této nestabilní, avšak nesmírně cenné enklávy pro nadcházející století. Nebyla to nejvýznamnější zpráva dne; v tomto ohledu ji zastínilo obvinění dvojice vojáků z křivopřísežnictví u nedávného vojenského soudu a oznámení aukční síně Boothby's o chystané dražbě údajného Shakespearova rukopisu.

„Než jste promluvil, zřejmě jsem v zamyšlení zíral na stěnu, kde visí portrét generála Gordona – přímo naproti portrétu Henryho Warda Beechera, jehož jste mi tak laskavě nechal zarámovat k narozeninám," pokračoval jsem.

„Za to můžete poděkovat paní Hudsonové," upozornil mě Holmes, „neboť právě ona mi naprosto diskrétně poradila, čím vás obdarovat. Ten portrét spočíval léta nezarámovaný na vaší knihovně a jí očividně došla trpělivost s věčným utíráním prachu."

To vysvětlovalo Holmesovu neobvyklou ohleduplnost – rozdávat pozorné dárky neměl ve zvyku –, avšak já se snažil vrátit k předchozí úvaze. „Gordonovy vazby na Čínu jsou, jak jistě víte, všeobecně známy," navázal jsem, „a tudíž vám muselo být jasné, že přemýšlím o tom, co by si o nové smlouvě pomyslel. V jeho době byl pronájem území něčím neslýchaným, nyní, jak se dozvídám, jej čínská vláda podporuje. Nemohu však pochopit, jak jste poznal, že zvažuji, co nastane, až budeme muset území vrátit."

Nejsem sice diplomat ani student sinologie, ale procestoval jsem Asii a znám nebezpečí, jimž musí čelit stateční muži a jejich manželky, vojáci i civilisté, kteří udržují naši přítomnost v oněch krajích. Věřím, že pronájem na devadesát devět let musel vyjednavačům připadat téměř věčný, avšak kdo ví, jaký postoj zaujme čínský císař v roce 1997, až smlouva vyprší? Pokud bude trvat na vrácení území pod čínskou správu, Hongkong nám znovu proklouzne mezi prsty.

Holmes se blahosklonně usmál. „Pouhou observací pohybů vašich očí, milý Watsone, a také toho, co jste dnes ráno dělal. Krátce po snídani jste otevřel dopis od své sestřenice z Melbourne, paní Deaverové, a oznámil mi, že slaví narození syna, k čemuž jsem vám náležitě pogratuloval. V dopisech sepsaných později jste jí

odpověděl. Poněvadž si s příbuznými píšete jen zřídka, přirozeně jsem předpokládal, že jste využil příležitosti popřát novorozenci do života hodně štěstí."

„Rozumím. A po přečtení článku v novinách jsem se zřejmě na dopis znovu podíval?" otázal jsem se.

„Ne hned," odvětil. „Když jste odložil noviny na klín, pohlédl jste nejprve na kalendář a pak ke psacímu stolu, u něhož jste zmíněný dopis psal. Načež jste se ohlédl ke stolku u dveří, kde nyní leží mezi ostatními dopisy s nadepsanou adresou a čeká na známku. Znovu jste sklopil zrak k novinám a pohledem zabloudil ke Gordonovu portrétu, na němž jste chvíli setrval v zamyšlení, než jste se nakonec vrátil k *Timesům*.

Sled vašich myšlenek byl snadno postřehnutelný. Nejdřív jste se zamyslel nad plynutím času: roku 1997 se ani jeden z nás nedožije a nemáme žádné potomky, ačkoli vám a případné budoucí paní Watsonové se to možná ještě poštěstí. Ovšem děti či vnoučata vaší příbuzné nejspíš v důsledku krátkozrakého rozhodnutí Jejího Veličenstva a jejích koloniálních úředníků zažijí zásadní změny v části světa, kde žijí. Vzpomněl jste si na dopis, který jste jí napsal, a ujistil se, že již brzy bude na cestě, avšak pak se vás znovu zmocnily pochybnosti. Oporu jste hledal u ‚čínského' Gordona – zachránce Nankingu a jednoho z vašich osobních hrdinů – a po krátkém zamyšlení jste došel k závěru, že on by se takovými obavami nenechal rozhodit. Načež jsem vám dal za pravdu."

„Rozumím," zopakoval jsem. „Opět s jistým znepokojením zjišťuji, nakolik jsem čitelný."

„Neklesejte na mysli, Watsone. Nejčistší voda nebývá vždy na mělčině, jak vám jistě potvrdí každý námořník, který kdy měl příležitost porovnat Jihočínské moře s kalnou Temží. Navíc musím přiznat, že moje schopnost předvídat vaše myšlenky částečně pramení z toho, jak důvěrně se známe. Kdybych vás neznal, tato technika by byla mnohem méně spolehlivá."

„Tak nějak to asi bude," připustil jsem. Myšlenka, že mě Holmes zná natolik dobře, aby dokázal odhadovat mé mentální procesy,

mě popravdě řečeno dál znepokojovala. Úplně jsem viděl, jak v duchu sestavuje mechanického Watsona a pak spouští miniaturního homunkula, který dokáže myslet, jednat a mluvit jako já. Při představě, jak Holmes jako loutkař pohybuje figurkami Watsona a paní Hudsonové v domečku pro panenky s číslem 221B, jsem se lehce otřásl.

„No tak, Watsone," pronesl Holmes blahosklonně, přestože jsem ani tentokrát neřekl ani slovo, „neděláme to do jisté míry všichni? Nepředstavoval jste si snad i vy reakce zesnulého generála Gordona na současný vývoj?"

Po předchozí okázalé demonstraci deduktivních schopností mě jeho poznámka dosti popudila a málem jsem utrousil něco jedovatého, což by nám nejspíš zkazilo celé ráno. Zachoval jsem klid a rozvahu, držel jsem jazyk za zuby a noviny v ruce. Znovu jsem se do nich začetl.

O chvíli později mě z četby vytrhla paní Hudsonová, která po zaklepání spěšně vstoupila do pokoje a předala nám naléhavý vzkaz doručený poslíčkem.

„Poznávám písmo svého bratra Mycrofta!" prohlásil Holmes a roztrhl obálku, zatímco naše nezdolná paní domácí zmizela z místnosti i s dopisy, které jsem napsal. „Vlastně jsem něco takového očekával. Dnes ráno jsem se dozvěděl o úmrtí, které jej jistě zaujalo."

V rychlosti zprávu přečetl a pak mi ji podal. Jak správně odhadl, dopis byl od jeho bratra. Mycroft Holmes po nás chtěl – „požadoval" by nebylo přehnané slovo –, abychom se bezodkladně dostavili do jeho klubu. Vzhledem k tomu, že působil jako vysoce postavený vládní úředník, i když neoficiálně, byla podobná výzva většinou předzvěstí nějaké vládní krize a nebylo radno ji ignorovat. Za daných okolností Holmes s potěšením využil nové rozptýlení a zavolali jsme si drožku.

Cesta zabrala jen pár minut. Projeli jsme Baker Street kolem kaváren a novinových stánků, poté přes Mayfair s velkými parkovými náměstími, minuli nový Hotel Connaught, Puginův grandiózní gotický kostel Neposkvrněného početí a onen dům na náměstí

Berkeley, na jehož půdě údajně strašilo a kde jsme s Holmesem kdysi strávili krušnou noc. Odtud naše drožka pokračovala kolem Hotelu Walsingham a Bath do čtvrti St. James, kde sídlí nejprestižnější pánské kluby ve městě.

Zanedlouho jsme do jednoho z nich vstoupili – do toho, který Holmes svého času označil za nejpodivnější v Londýně. Prosklená chodba umožňovala nahlédnout do čítárny, v níž vysedávali asociální členové Diogenova klubu obklopení svými knihami, novinami a časopisy, každý sám ve svém koženém křesle dokonale izolován od všech ostatních. Sklo mezi námi neodbytně navozovalo dojem, že nahlížím do akvária a sleduji rybky schovávající se v malých dutinách.

A pak Holmes radostně zaklepal na okno, čímž vyvolal smršť nepřátelských pohledů a nesouhlasného vrtění hlavou a okamžitě upoutal pozornost jednoho podsaditého návštěvníka. Tak jako všichni členové Diogenova klubu měl na nohou měkké domácí pantofle, aby tlumil hluk svých kroků. S tichým nesouhlasem nás odvedl do pokoje pro hosty s výhledem na Pall Mall; jediné místnosti v budově, kde byla povolena konverzace. O chvíli později jsme se ocitli v přítomnosti impozantní osobnosti Mycrofta Holmese, jenž pokynul nějakému muži, aby nám přinesl čaj.

„Ambiciózní chlapík," poznamenal Sherlock Holmes, když sluha spěšně odešel. „Jeho rodiče snad také sloužili, ale vsadím se, že jeho děti již nebudou."

„Ach, takže jste si toho všiml," odvětil Mycroft. Usadil své mohutné tělo do čerstvě naleštěného koženého křesla, přičemž trochu připomínal horkovzdušný balón, který jsem kdysi viděl přistávat, a pokynul nám, abychom se také posadili. „Samozřejmě – kůže nad ušima a mhouření očí."

„A také prostředníček na levé ruce," přitakal Sherlock věcně.

„Přirozeně," řekl Mycroft „Děkuji, že jste sem dorazili tak rychle. Doufám, že se vám oběma dobře daří?"

Jak jsem vyrozuměl, Mycroft Holmes byl ústředním pilířem, kolem něhož se otáčel celý britský aparát – nehybným stavebním

kamenem, na němž stálo úplně všechno. Stejně jako všichni ostatní kolem něj jsem chápal jen malou část toho, co vlastně dělal, ale věděl jsem, že jeho mysl je skladištěm zpráv a poznámek, záznamů a pokynů, jež pohánějí tok informací napříč naší globální říší. Pokud existovala souvislost mezi klesající produkcí dřevozpracujícího závodu v Manchesteru a neúspěchem vojenské akce v Bengálsku, nebo mezi cenou dobytka v australském Adelaide a tragickým pádem vrabce na zem v Putney, Mycroft byl tím, kdo by si toho nejen všiml, ale i vysvětlil, jaké to bude mít důsledky a jak se jim případně vyhnout. Pro zájmy Velké Británie na celém světě byl stejně nepostradatelný jako jeho bratr při potírání zločinců.

„Děkuji za optání, bratře, daří se nám celkem dobře," odvětil Sherlock Holmes. „V poslední době mě zaměstnalo několik dosti zapeklitých případů, avšak jak se to sešlo, dnes ráno nemám nic na práci. Předpokládám, že vláda Jejího Veličenstva si opět žádá mých služeb?" Ačkoli jsem věděl, že se bratři vzájemně respektují, ani jeden z nich neměl ve zvyku marnit čas zbytečným tlachám.

„Tak vzletně bych to asi nevyjádřil," podotkl Mycroft, „ale váš předpoklad je správný. Děkuji, Jenningsi, to bude všechno." Mávnutím ruky odbyl údajně ambiciózního sluhu, který se vrátil s čajem. „Možná se také k vám donesla zpráva o smrti ctihodného Christophera Bastiona?"

„Domnívám se, že jsem něco v tom duchu již zaslechl," připustil jeho bratr. „Možná byste mohl, tady kvůli Watsonovi, stručně shrnout klíčové okolnosti?"

Mycroft vlídně přikývl. „Dobrá tedy. Bastiona dnes ráno nalezl jeho osobní sluha doma v jeho pracovně. Požil kyselinu kyanovodíkovou a ležel mrtev již několik hodin. Byl prostředním synem zesnulého vikomta z Agincourtu; titul v současnosti náleží jeho staršímu bratru. Jedná se o starobylý a vážený rod, proslavený dlouhou historií ve službách národa. Až do minulého týdne zastával Christopher Bastion vysoký post na ministerstvu zahraničí a po mnoho let patřil k jeho nejsilnějším oporám, především díky své

politické prozíravosti a výborné znalosti mezinárodních poměrů. Byl pověřován těmi nejchoulostivějšími politickými záležitostmi diplomatického i vojenského rázu. Bohužel měl také přetrvávající slabost pro společnost a půvaby žen, která ho v nedávné době přivedla na scestí.

Před několika týdny zatkl Scotland Yard zahraničního špiona, známého pod krycím jménem ‚Zimmerman', na něhož měla policie již delší dobu políčeno. Rychlý a důkladně naplánovaný zásah v místě agentova bydliště jej zaskočil takřka bez varování – při dopadení ve spěchu pálil nějaké dokumenty. Mezi těmi, které nestačil zničit, se našel nedávno odeslaný dopis od samotného Christophera Bastiona. Z obsahu zcela nepochybně vyplývalo, že byl ochoten, za dostatečně vysokou odměnu, prodávat státní tajemství Zimmermanovým nadřízeným. Bastion byl až doposud považován za bezúhonného muže, takže si jistě dovedete představit, jaké zděšení tato zpráva vyvolala ve Whitehallu."

„Nedostávalo se mu peněz?" zeptal se Holmes ostře. „Měla snad rodina finanční potíže?"

„Rodina žádné potíže neměla," řekl Mycroft, „Bastion však odmítl pobírat rentu z rodového panství, upřednostňoval vlastní výdělek. Jeho plat nebyl nijak závratně vysoký, avšak rád si dopřával nákladné požitky, včetně mladé ženy, s níž ho pojil krajně nepatřičný vztah. A jak už to v takových případech bývá, představovala citelný zásah do jeho rozpočtu."

„Přiznal se k tomu?" zeptal se Sherlock.

„Otevřeně a bez okolků; během výslechu. Na druhou stranu zarytě tvrdil, že inkriminovaný dopis Zimmermanovi nenapsal. S ohledem na jeho dosavadní bezúhonnou pověst byli nezávisle povoláni dva odborníci na grafologii a oba shodně potvrdili, že rukopis patří jemu. Když zjistil, že mu nevěříme, pořádně jej to dopálilo, ačkoli moc dobře věděl, že si nemůžeme dovolit riskovat a dál využívat jeho služeb. V tichosti ho propustili a zmíněná mladá dáma nejspíš vycítila změnu větru a záhy zmizela. Jeho komorník potvrzuje, že od té doby pán propadl hluboké melancholii. Bastion,

stižený ostudou, finančními problémy a milostným zklamáním, podle všeho ztratil chuť žít."

„Zní to jako snadno uzavřený případ," řekl jsem a připravil se na kritické námitky, které si takovým prohlášením v přítomnosti bratrů Holmesových bezpochyby vysloužím.

„To sotva, Watsone," odvětil Sherlock mírně. „Kyselina kyanovodíková sice bývá nejčastěji spojována se sebevraždou, ale její použití jako vražedné zbraně rozhodně není ojedinělé. Navíc jsem napočítal nejméně šest možných motivů k vraždě – nejpravděpodobnější se mi jeví milostná žárlivost, pomsta za nesplacený dluh nebo snaha oběť umlčet. Byl v domě sám?"

„Až na služebnictvo byl úplně sám," potvrdil Mycroft. „Jak jste jistě postřehl, byl svobodný a udržoval si malý byt poblíž Piccadilly. Přítelkyně mezitím zmizela ze scény. O sebevraždě však není pochyb," prohlásil k mému údivu a očividné nelibosti svého bratra. „Bastion zanechal vzkaz na rozloučenou. Jeho smrt nás – mne i vládu Jejího Veličenstva – znepokojuje pouze z jediného důvodu: sledovat, jak hluboko dokáže tak důvěryhodný zaměstnanec klesnout, je vskutku politováníhodné. Zajímá nás především míra kompromitace, tedy jaká tajemství stačil vyzradit Zimmermanovi nebo osobám, s nimiž ho Zimmerman seznámil."

„Kdyby se k něčemu takovému snížil, což se dá předpokládat, rozhodně by tím vyřešil svou finanční situaci," poznamenal Sherlock ostře. „A pokud se nemýlíte ani v povaze jeho mladé přítelkyně, vylepšil by tím i svůj milostný život. Mimochodem, jste si jist, že nebyla také agentkou?"

„Krajně nepravděpodobné," odvětil Mycroft. „Je to tanečnice s hereckými ambicemi. Ve skutečnosti se jmenuje Gillian McGuireová, ale Bastion ji znal pod směšným pseudonymem ‚Adorée Felice'. Samozřejmě jsme si s ní pohovořili a stále ji máme pod dohledem, nicméně jsme přesvědčeni, že o Zimmermanovi a jeho intrikách neměla ani tušení. Projevuje se jako malé přisprostlé děvče z chudé irské rodiny – a podle našich informací takovým děvčetem skutečně je."

„Ach tak," poznamenal můj přítel. „Předpokládám, že ze Zimmermana jste toho mnoho nedostali, že?"

„Leda hrobové ticho," potvrdil Mycroft zasmušile. „Cestou na stanici se pokusil o útěk z policejního vozu, ale skočil přímo pod kola kočáru se čtyřspřežím, který jel těsně za nimi. Nepřežil dlouho a žádné další informace se nám již získat nepodařilo."

Sherlock se zamračil. „To je mrzuté. A co Bastionovy finance?"

„Hovořili jsme s jeho bankéřem a není pochyb, že se nacházel ve finanční tísni. V poslední době na jeho účet nepřibyly žádné větší částky, zato slečna Felice zapříčinila bezprecedentní výdaje. To ještě neznamená, že si Bastion vzal svá tajemství do hrobu. Pokud předal informace cizí mocnosti výměnou za pouhý příslib finanční odměny, nelze se domnívat, že mu byla nutně vyplacena. Jestliže si Bastion chtěl zachovat pověst a postavení, dopis, který měl Zimmerman u sebe, by sám o sobě dokázal zajistit další spolupráci."

„To vskutku ano, dokud o ně zcela nepřišel. Ale pokud skutečně zradil, tak proč se k tomu nepřiznal alespoň svým nadřízeným tak jako ke své nerozvážné známosti? Kdyby byl opravdu tak bystrý, jak říkáte, musel si být dobře vědom, že o své místo tak jako tak přijde, a tudíž neměl co ztratit. Nejde mi do hlavy, proč by se muž jeho formátu choval tak pošetile a napsal podobný dopis? Zločinecké podsvětí disponuje mnoha způsoby komunikace – avšak vlastnoručně psané dopisy k nim obvykle nepatří."

Mycroft si zhluboka povzdechl. „A právě v tomto bodě se naše přístupy rozcházejí, Sherlocku. Váš zájem o fungování zločinecké mysli je sice obdivuhodný, avšak místy přehnaně analytický. Moje pozice vyžaduje praktičtější postup. Bastion ten dopis zřejmě napsal, a nikdy se k tomu nepřiznal. Důvody jeho rozhodnutí už nelze nijak ovlivnit, a tudíž jsou bezpředmětné. V tuto chvíli musíme zjistit, s kým Bastion v poslední době hovořil, co jim mohl sdělit a na koho jsou tito lidé napojení. Vyjde-li najevo, že vyzradil utajované informace, budu nucen podniknout kroky k minimalizaci škod. Závisí na tom úspěch celé řady diplomatických misí – nemluvě o životech některých agentů Jejího Veličenstva."

Sherlock Holmes naklonil hlavu na stranu. „Nu dobrá, ale…“

Jeho bratr jej zarazil zdvižením zavalité ruky. „Ano, ano, vím, že máte své vlastní metody, Sherlocku. Vaše kontakty v londýnském podsvětí jsou co do spolehlivosti srovnatelné s těmi, které mám já mezi vlivnými, zámožnými a mocnými lidmi po celém světě. Ani ve snu by mě nenapadlo vám radit, jak vést vyšetřování, pokud ovšem přinese kýžené výsledky. Očekávám pravidelná hlášení.“

„V tom případě jsme zajedno,“ řekl můj přítel. „Zůstalo Zimmermanovo ústředí nedotčeno?“

„Ústředí je příliš nadsazené slovo. Jde o poněkud ponurou místnost v Hackney. Ano – prostor je pod policejním dohledem. Jeho osobní věci převezli na Scotland Yard, kde byly podrobeny pečlivému zkoumání.“

„A co místnost, kde Bastion spáchal sebevraždu?“

„Policie tam stále hlídkuje. Předpokládám, že tam narazíte na jednoho ze svých přátel. Nařídil jsem, aby s tělem nehýbali, dokud jej neprozkoumáte. Tušil jsem, že pro vás bude nález nové mrtvoly daleko větším lákadlem než jakákoli jiná, méně vzrušující činnost, které byste se mohl po ránu věnovat.“

„Vzhledem k tomu, že důkazy na místě činu budou dosud čerstvé,“ poznamenal Sherlock, „by bylo po hříchu nezodpovědné tam rovnou nezajít. Bastionova smrt sice nemusí vládu Jejího Veličenstva zajímat, ale jeho duševní stav v posledních hodinách před smrtí, jak jistě chápete, mohl sehrát klíčovou roli ve vztahu k zainteresovaným zahraničním agentům.“

Mycroft naklonil mohutnou hlavu na stranu, přičemž rozvlnil své několikanásobné podbradky. „Nu dobrá, Sherlocku, ujměte se případu ve vlastním stylu. Uvědomil jsem policii, že máte v této záležitosti plnou autoritu.“

S ohledem na tajné Mycroftovo postavení jsem se nemohl ubránit úvahám, jak mohla policie tak rychle zareagovat na jeho rozhodnutí; zřejmě existovaly způsoby, jimiž dával svou vůli najevo.

Sherlock o nich zjevně nepochyboval. „Nuže, pojďme, Watsone. Čeká nás nepěkný pohled na následky tragické sebevraždy – pokud

se snad neukáže, že ve skutečnosti jde o skvěle promyšlenou vraždu. Budeme vás průběžně informovat," ujistil bratra.

„Víte, kde mě najít," poznamenal Mycroft, když jsme odcházeli.

Holmes mě vyvedl ze salonku pro hosty, minuli jsme stále pohoršeného Jenningse a opustili Diogenův klub. Zatímco si Holmes zapaloval cigaretu, zaplatil jsem drožkáři, který na nás trpělivě čekal.

„Holmesi, ten sluha," vrátil jsem se k rozhovoru s Mycroftem. „Ten Jennings… jak jste jen…"

Můj přítel s povzdechem uhasil sirku. „Milý Watsone," pronesl, „vaše neschopnost postřehnout to, co je naprosto zjevné, mě nikdy nepřestane udivovat. Jennings má mělké rýhy nad ušima, symetricky na obou stranách. O čem to vypovídá?"

Zamračil jsem se. „Zastrkuje si tam tužky?"

Holmes se rozesmál. „Ale kdepak, můj drahý příteli. Takové otlaky často vídáme u zavalitých mužů, kteří nosí špatně padnoucí brýle. K práci je nepotřebuje, takže je nejspíš využívá ke čtení. Mělkost otlaku naznačuje, že je nenosí dlouho, a přesto mžourá jako někdo, kdo trpí krátkozrakostí již mnoho let. Nikdy předtím jsem ho v Diogenovi neviděl, a ačkoli všechny zaměstnance na pohled nepoznám, neuniklo mi, že jeho livrej a především jeho pantofle vykazují jen malé známky opotřebení. Má chování člověka, který sloužil po celý život, a přesto byl delší dobu dobře živený, takže nejspíš pracoval v slušně situované rodině. Vzhledem k věku a současné pracovní náplni byl nejspíš lokajem.

Diogenes platí svým zaměstnancům za jejich diskrétnost a trpělivost nezvykle štědře, ale brýle a knihy nejsou nejlevnější, takže si je sluha jen tak nepořídí. A krátkozraký lokaj si pravděpodobně nebude číst pouze pro potěšení. Jeho rodina se v poslední době rozrostla, takže mu výdaje na domácnost rozhodně neklesnou. Logicky jsem došel k závěru, že Jennings nedávno získal lépe placené místo a nyní využívá příležitosti ke vzdělávání sebe i své mladé rodiny."

„Ach tak." Znovu jsem si vybavil, co na něm bratři vypozorovali. Mžourání a kůži nad ušima už jsem pochopil. „A co ten prostředníček?"

„Otisky drobných zoubků," odvětil Holmes, „nepochybně od kojence, kterému se prořezávají zoubky. No tak, Watsone, to jsou čistě triviální postřehy."

V tu chvíli jsme již mířili pěšky k Piccadilly, na adresu, kterou nám Mycroft poskytl. Holmes měl ve zvyku chodit svižně a já měl co dělat, abych s ním udržel krok. Cestou ztichl a působil zadumaně, ale pak jsem zaslechl, jak cosi zamumlal: „Ale – je to případ. Případ od bratra Mycrofta!"

V očích se mu vítězoslavně zablesklo, což mi vzhledem k tragickým okolnostem Bastionova skonu připadalo poněkud nepatřičné, ať už se mu v hlavě honilo cokoli. „Ach, Watsone," dodal nahlas, „bratr zbožňuje, když hraju podle jeho not, ale ten rytmus je vskutku osvěžující!"

THE DAILY GAZETTE
16. května 1898
ZRANĚNÝ HRDINA ZULSKÉ VÁLKY PROPUŠTĚN NA SVOBODU

Robert Foxon, muž, jenž se vlastní pílí vypracoval na předního obchodníka se slonovinou a během zulské války v roce 1879, z níž si odnesl četná zranění, sloužil jako seržant 2. warwickshirského pluku, byl vojenským soudem zproštěn všech obvinění týkajících se nešťastných úmrtí domorodých žen a dětí.

Pan Foxon čelil obvinění, že vydal rozkaz k zastřelení přibližně čtyřiceti obyvatel zulské vesnice nedaleko řeky Buffalo. Dva muži z jeho roty se doznali, že stříleli na rozkaz seržanta Foxona, avšak čestné prohlášení majora Macphersona, nyní pobývajícího v indickém Láhauru, jej zcela zprostilo jakéhokoli podílu na oné politováníhodné události.

Major Macpherson, jenž v roce 1879 sloužil jako poručík warwickshirského pluku, v dopise dosvědčil, že se Foxon v nastalém zmatku během dočasného ústupu pod náporem barbarských sil oddělil od své roty a v době incidentu se nacházel mnoho mil daleko. Ve své výpovědi dojemně líčil, jak seržant Foxon „opustil svou pozici spolu s nadějí na Vítězství, nikdy však svou Povinnost."

Major dospěl k závěru, že Foxonovi muži, ztracení a bez velitele, jednali na vlastní pěst, a tudíž nelze přičítat vinu jejich nepřítomnému seržantovi. Ti dva vojáci, kteří proti němu svědčili, byli podle jeho úsudku vedeni pouze záští. Verdikt vojenského soudu jeho názor potvrdil a zprostil pana Foxona veškerých obvinění, takže dnes odchází na svobodu bez poskvrny na cti.

Přestože si spravedlnost žádá, aby ti, kdo se dopustili křivého svědectví, nesli plnou tíhu zákona, musíme doufat, že tato nešťastná událost zároveň poslouží jako morální ponaučení

pro všechny, kdo by usilovali o stíhání mužů za rozhodnutí učiněná v náhlém popudu a pod tlakem válečných okolností.

V takových případech musí být touha po odplatě, skrývající se pod rouškou spravedlnosti, zcela zavržena. Je nezbytné projevit jistou míru pochopení pro hrdiny britské armády, jejichž občasné poklesky vůči morálním zásadám platným v míru jsou jen malou cenou za jejich neochvějnou obranu našeho velkého národa před nepřáteli.

◆

Ctihodný Christopher Bastion vlastnil elegantní městský dům – nevelkou, leč vkusnou rezidenci z počátku století, dokonale uzpůsobenou potřebám zámožného svobodného muže. Našli jsme jej v postranní uličce, jen pár kroků od rušné Piccadilly i poklidné oázy Green Parku.

Strážník u dveří nás zprvu odmítl vpustit; Mycroftovy rozkazy k němu zřejmě dosud nedorazily. Netrvalo však dlouho a musel změnit názor. „Pan Holmes a doktor Watson!" zvolal energický mladík, který právě vyběhl z domu a vřele nám stiskl ruce. Přítomnost inspektora Stanleyho Hopkinse byla příjemným překvapením. S ohledem na teplé počasí dnes vyměnil svůj obvyklý tvídový oblek za vzdušnější šedý oděv. „Vás jsem tu nečekal, pánové, ale je mi jasné, že bez pádného důvodu byste nepřišli," pronesl poněkud váhavě. „Předpokládám, že jde o zesnulého pana Bastiona?" Jeho nejistota byla pochopitelná – zvlášť když podle veškerých indicií mělo jít o jasnou sebevraždu, jak nás Mycroft ujišťoval.

Stanley Hopkins bezesporu patřil k nejtalentovanějším zástupcům mladé generace inspektorů Scotland Yardu. Byl to ctižádostivý detektiv, který s nadšením přijímal moderní vyšetřovací metody – například identifikaci podle otisků prstů či fotografování místa činu –, tedy postupy, jež mátly a dráždily staré harcovníky typu Bradstreeta a Athelneyho Jonese. Byl rovněž horlivým obdivovatelem Holmesových deduktivních metod a nejednou se na nás obrátil s žádostí o pomoc. Sherlock se o Hopkinsovu kariéru, stejně jako já, živě zajímal. Jeho přítomnost mě sice potěšila, ale zároveň mě zaskočilo, že Scotland Yard pověřil vyšetřováním Bastionovy sebevraždy jednoho ze svých nejschopnějších důstojníků.

„Prosím, pojďte dál," řekl Hopkins a uvedl nás vchodovými dveřmi. „Tělo zatím zůstalo na místě. Zavolal jsem fotografa, aby vše zdokumentoval. Možná to působí trochu přehnaně, ale vzhledem k postavení zesnulého jsem usoudil, že bude lepší nic neponechat náhodě."

„Nemám pochyb o vaší pečlivosti, inspektore," poznamenal jsem.

„Kéž bych na ni pamatoval i tehdy, když jsme převáželi Zimmermana," ušklíbl se. „Slyšel jste o něm, o tom špionovi? Vidím, že ano. Jeho smrt nám pořádně zkomplikovala vyšetřování, ale rozhodně ho nelituji tak jako tady toho ubohého člověka. Ačkoli je pravda, že pan Bastion si dokázal svůj život zničit sám."

V chodbě stáli dva uniformovaní policisté a Hopkins nám je představil. „Tohle je seržant Douglass a konstábl Fratelli. Pomáhají mi s tímto případem. Pracujeme na něm již od samého počátku – od chvíle, kdy byl zatčen Zimmerman. Právě dopis, který jsme u něj našli, nás přivedl na stopu pana Bastiona."

„To jsem si měl domyslet, už když se Mycroft zmínil, že policie postupovala rychle a precizně," zamručel Holmes. „Hopkins je jeden z mála, kdo je toho skutečně schopen."

Mladý inspektor nás zavedl do útulné pracovny lemované policemi plnými knih, kde ctihodný Christopher Bastion nalezl svou smrt. Vážený státní úředník ležel zhroucený přes psací stůl, plnicí pero dosud sevřené v pravé ruce. Tvář měl obrácenou ke dveřím. Byl to celkem pohledný muž kolem padesátky, s pěstěným plnovousem, kdysi světlým, nyní již převážně prošedivělým, avšak stále působivým. Měl na sobě košili s kravatou, zatímco sako zůstalo viset na věšáku u dveří. Když jsme přistoupili blíž, spatřil jsem po jeho levici malou lahvičku – nyní prázdnou –, jejíž obsah zanechal tmavou skvrnu na povrchu psacího stolu z třešňového dřeva. Do nosu mě udeřila mandlová vůně, charakteristická pro kyanovodík, a po zádech mi přejel mráz.

Muž, v němž jsem poznal fotografa, kterého si Hopkins pravidelně najímal na místa činu, si právě ukládal své vybavení do dřevěného pouzdra. Pomáhal mu vysoký a vyzáblý sluha – patrně Bastionův komorník. Tvářil se sklíčeně a oči měl zalité slzami.

„Tohle je Probert," oznámil Hopkins a naznačil mu, aby přistoupil blíž. „Nežádal bych jej, aby zůstával v přítomnosti těla, přesto však trvá na tom, že nám chce pomoci. Proberte, toto je pan Holmes a doktor Watson. Budou s námi spolupracovat na tomto případu."

„Dobré ráno, Proberte," oslovil ho Holmes a srdečně mu potřásl rukou. „Mohl byste nám znovu popsat, jak jste pana Bastiona v tomto stavu nalezl?"

Probert několikrát nervózně zamrkal a do očí se mu opět nahrnuly slzy. „Včera večer jsem ho zanechal samotného, pánové – četl si dlouho do noci," pronesl hlubokým, emocemi zastřeným hlasem se sotva postřehnutelným velšským přízvukem. „Činíval tak často, ale poslední dobou býval zamlklý a melancholický. Jistě jste už slyšeli o jeho trápeních, pánové. Dovolil jsem si ho před tou mladou lehkomyslnou slečinkou, Felice, varovat, ale nechtěl o tom ani slyšet… a podívejte, jak dopadl." Hlas se mu zlomil.

„Co četl?" otázal se Sherlock rázně, aby přerušil příliv emocí.

Probert se vzpamatoval. „Sborník latinských básní, pane. Míval je moc rád – Ovidia, Vergilia a ty další. Někdy mi z nich předčítal. Nerozuměl jsem mu ani slovo, samozřejmě, ale měl moc krásný hlas." Rozhlédl se po místnosti. „Podívejte, tady je ta kniha – na podlaze u stolu. Obvykle býval velice pořádný, ale…" Slova se mu zadrhla v hrdle.

„O tom nepochybuji," řekl Holmes a sehnul se ke knize. Byl to, jak jsem poznal, výtisk Catulla. „Takže jste ho včera večer zanechal v pracovně. Byl oblečený stejně jako nyní?"

Probert opět zaváhal a polkl. „Tak jako nyní, pane. Ani v posteli nespal. Ráno jsem ho šel vzbudit, ale v ložnici nebyl. To mě, přiznám se, dost znepokojilo – zvlášť když jsem věděl, že se nachází v domě. Klíče si nechávám u sebe, víte, dům není tak velký, aby potřeboval majordoma, takže jsem věděl, že nemohl odejít. Kam by taky chodil, tak pozdě v noci? A tak jsem se šel podívat, jestli tu neusnul – ne že by to měl ve zvyku, pane, to vám přísahám. A když jsem otevřel dveře…"